

Yttrande över delbetänkandet Nystart för byggstandardiseringen genom stärkt samverkan, SOU 2017:106

Inledning och allmänna synpunkter

Boverket tillstyrker de tre förslagen i betänkandet. Om förslagen genomförs skulle de kunna bidra till en god utveckling av standardiseringen på byggområdet och ett utvecklat samarbete mellan SIS, branschföreträdarna och myndigheterna.

Här lämnas först några allmänna synpunkter som rör Boverkets engagemang i byggstandardiseringen, och därefter följer myndighetens kommentarer till vart och ett av kommitténs tre förslag.

Som en av utgångspunkterna för kommitténs förslag anges i betänkandet att staten behöver ha ett aktivt deltagande vid utveckling av byggstandarder. Boverket anser att detta är bra och ser gärna att de hinder som finns för ett ökat deltagande i standardiseringsarbetet undanröjs. Det bör dock framhållas att Boverkets roll inom standardiseringen inte är att vara teknisk expert på detaljnivå eller att bidra med sakkunskap rent allmänt. Myndighetens roll är i stället att bidra med kunskaper om de nationella byggreglerna för att säkerställa att standarderna och byggreglerna fungerar tillsammans.

Hittills har Boverkets medverkan inom standardiseringen varit sådan att myndigheten har deltagit aktivt i vissa tekniska kommittéer och inte varit representerad alls i andra kommittéer. Från Boverkets sida är det ett önskemål att, i stället för att välja ett antal enskilda kommittéer att delta fullt i, kunna ha en mer övergripande roll i de kommittéer som rör myndighetens verksamhetsområde. Boverket skulle då kunna medverka vid behov när frågor som rör myndigheten uppkommer och på så sätt täcka in fler kommittéer och fler sakområden.

I betänkandet anges resursbrist som ett skäl till att Boverket inte deltar fullt ut i byggstandardiseringen. Det bör framhållas att detta inte i första hand handlar om pengar utan om brist på personella resurser. Ofta är det så att Boverket bara har en eller ett fåtal experter inom vart och ett av de olika tekniska sakområdena, och dessa har inte möjlighet att lägga så stor del av sin arbetstid på medverkan i standardiseringen.

Förslag om en nationell samordnare

Idén med en nationell samordnare för byggstandardiseringen är god. För att samordnarens arbete ska bli framgångsrikt fordras dock tydliga formuleringar i uppdraget till denne. Ju mer preciserat det kan anges vilka befintliga svårigheter som samordnarens arbete är ägnat att lösa, desto mer kan denne fokusera sitt arbete på att finna lösningar och utveckla samverkansformer.

När det gäller samverkansformer, bör en del i uppdraget vara att skapa en sådan förvaltningsorganisation som fungerar efter det att samordnarens uppdrag är slutfört och som tillgodoser även samhällsbyggnadsbranschens intressen trots att dessa därefter inte har någon organiserad samarbetsform. Här kan hänvisas till Statskontorets rapport *Nationella samordnare, Statlig styrning i otraditionella former?*, som på s. 38 f. betonar vikten av former för fortsatt arbete efter samordnaruppdragets slut.

Vilka som anses ingå i begreppet samhällsbyggnadsbranschen beskrivs övergripande på s. 129 f. i betänkandet. Uppdraget till samordnaren bör innehålla en tydligare precisering av vad som avses med samhällsbyggnadsbranschen.

I fråga om vem som ska utses till nationell samordnare anser Boverket att det är viktigt att denne har god kunskap om och insikt i standardiseringen och byggbranschen. Samtidigt är det angeläget att samordnaren inte riskerar att framstå som företrädare för någon av de tre berörda parterna, dvs. SIS, Boverket och samhällsbyggnadsbranschen.

Med hänsyn till omfattningen av samordnarens uppgift och det stora antalet aktörer som berörs av samordnaruppdraget, anser Boverket att det kan övervägas om två år är en tillräcklig tid för uppdraget eller om tiden bör förlängas.

Förslag om ett nationellt myndighetsråd inom byggstandardiseringen

Boverket anser att det är en god idé att inrätta ett nationellt myndighetsråd under Näringsdepartementets ledning.

Även förslaget att anslå medel som rådet kan använda för studier inom byggområdet är bra. Då forskningen inom detta område har varit eftersatt under en lång tid, finner Boverket dock att beloppet 2 miljoner kr är otillräckligt och att det anslagna beloppet, åtminstone under ett inledande skede, borde vara högre.

Något som kräver närmare överväganden är hur de enskilda myndigheterna ska representeras i rådet. Det är viktigt att myndigheterna företräds av personer som är väl insatta i standardiseringsprocessen och byggprocessen men även av

personer som har mandat att fatta beslut för myndigheternas räkning. Rådet skulle kunna konstrueras så att myndigheterna deltar på två nivåer, till exempel i en styrgrupp med chefer och i en arbetsgrupp med personer med operativ erfarenhet.

Även urvalet av myndigheter som ska delta i myndighetsrådet kan behöva övervägas ytterligare.

Som kommittén anför kan myndighetsrådet bidra till samarbete mellan myndigheter och deltagande i kommittéer för varandras räkning. Detta förekommer redan idag i viss utsträckning, till exempel mellan Boverket, Transportstyrelsen och Trafikverket.

Förslag om tydligare villkor för regeringens medfinansiering av SIS

Boverket tillstyrker även förslaget till tydligare villkor för regeringens medfinansiering av SIS. Det bör framhållas att Boverket redan år 2015 på regeringens uppdrag lämnade ett förslag med denna innebörd i rapporten *Förslag till utvecklade krav på standardiseringen inom byggområdet*, rapport 2015:41, något som inte kommer till uttryck i kommitténs betänkande. Jämfört med det förslag som kommittén nu presenterar, är Boverkets förslag mer detaljerat och innehåller förslag till ett flertal konkreta målformuleringar i form av såväl långsiktiga mål som kortsiktiga etappmål, se bilagorna 1–2 i rapporten. I Boverkets förslag ingår även en process för arbetet inom Regeringskansliet med att ta fram de villkor som ska ställas i riktlinjebrevet till Sveriges Standardiseringsförbund.

Förslaget att ställa tydligare villkor för regeringens medfinansiering av SIS är kopplat till statens direkta finansiering, som enligt vad som beskrivs i betänkandet uppgår till omkring 26 miljoner kr vilket motsvarar tio procent av SIS intäkter. SIS verksamhet finansieras dock av statliga medel i större utsträckning än så om man räknar in indirekt finansiering i form av statliga myndigheters avgifter för deltagande i tekniska kommittéer och för abonnemang och köp av standarder, vilket enligt betänkandet uppgår till ytterligare ca 31 miljoner kr. Till detta kommer det som myndigheterna bidrar med i form av arbetstid och resor för de tjänstemän som deltar i kommittéerna samt vissa myndigheters finansiering av tillgängliggörande av standarder för allmänheten. Det kan övervägas om det finns möjlighet att koppla de tydligare villkor som nu föreslås inte endast till den direkta finansieringen utan till ytterligare delar av den statliga finansieringen.

Det av kommittén föreslagna nationella myndighetsrådet för byggstandardisering skulle, utöver de uppgifter som framgår av avsnitt 7.4 i kommitténs betänkande, även kunna ha funktionen att bidra med synpunkter och idéer som skulle kunna tillvaratas i samband med formulering av villkor för statens finansiering av SIS.

I detta ärende har generaldirektör Anders Sjelvgren beslutat. Jurist Björn Fredljug har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschef Peter Fransson, rättschef Yvonne Svensson, enhetschef Ingrid Hertsell Norling, utredare Sara Elfving och expert Peter Johansson deltagit.

Anders Sjelvgren
generaldirektör

Björn Fredljug
jurist